

SVC 5 "HEYVAERT- POINCARÉ": BEHOEFTEANALYSE VAN DE VOORZIENINGEN

Synthese

DECEMBER 2021

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Behoeftte aan sportieve en recreatieve voorzieningen in het hart van de Heyvaertwijk	5
Diagnose Heyvaert (RPA en SVC)	5
Diagnose Ninoofsepoort	5
Volgens de Sportcel van perspective.brussels	6
3. Behoeftte aan extra plaatsen voor kinderopvang	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Diagnose Heyvaert/Ninoofsepoort	7
Diagnose Slachthuizen	7
Volgens de Dienst van het Jonge Kind van perspective.brussels (update in 2021)	8
4. Behoeftte aan basisscholen vervult, maar stijgende nood aan middelbare scholen	9
Diagnose Ninoofsepoort/Heyvaert	9
Diagnose Slachthuizen	10
Volgens de Dienst Scholen van perspective.brussels (update in 2021)	10
5. Klein aanbod aan lokale openbare culturele voorzieningen	11
Diagnose Heyvaert (RPA en SVC)	11
Diagnose Ninoofsepoort	12
De mening van de bewoners over de bestemming van de voorziening op de benedenverdieping van het toekomstige gebouw in de Waskaarsstraat	14
6. Behoeftte aan sociaal aanbod gericht op jongeren en hun professionele en/of educatieve inschakeling	17
7. Klein aanbod aan specifieke gezondheids- en zorgdiensten voor ouderen	18
8. Conclusie	22

COLOFON

Annabelle Guérin

perspective.brussels

Naamsestraat 59 - 1000 Brussel

Voltooiingsdatum

December 2021

Coverfoto

©Perspective/Annabelle Guérin

Contactgegevens

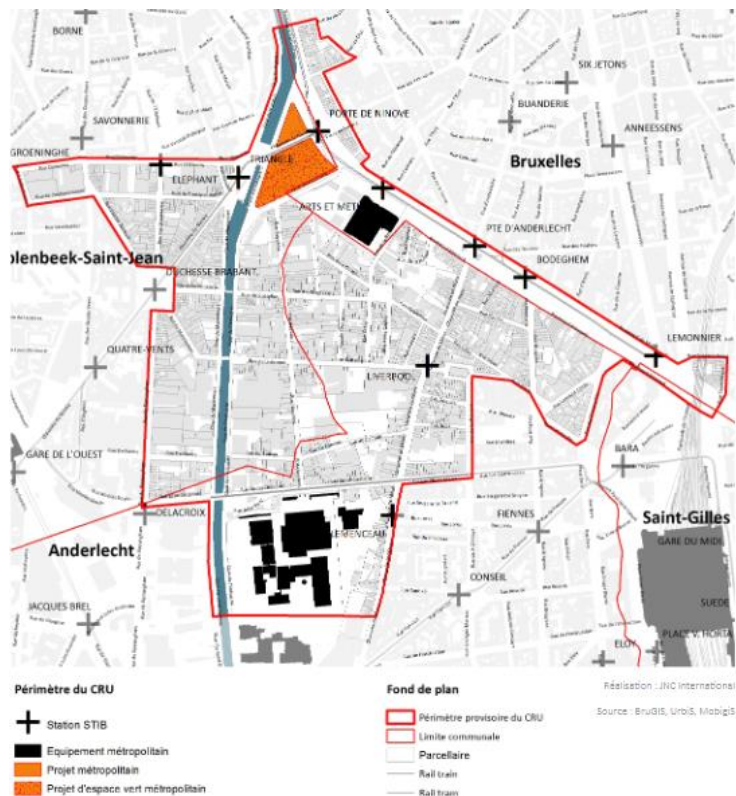
Annabelle Guérin – aguerin@perspective.brussels

1. INLEIDING

perspective.brussels en de Directie Stadsvernieuwing van Urban zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van het Stadsvernieuwingscontract (SVC) 5. Vanuit de Taskforce Voorzieningen (TFV) kwam de vraag bij het departement Territoriale Kennis om de behoefte aan voorzieningen van de bevolking te analyseren. Deze behoefteanalyse heeft als doel om de programmering van voorzieningen te ondersteunen en aanbevelingen te doen voor de sites in Waskaarsstraat, Heyvaertstraat, Scheikundigestraat en Liverpoolstraat in de gemeenten Anderlecht en Molenbeek.

De studie bestaat uit:

- 1) de inventarisatie van de behoeften aan, en de zwakke punten van de sportieve, sociale, culturele en schoolvoorzieningen. Hiervoor baseren we ons op de bestaande territoriale analyses over dit gebied die gedaan werden tussen 2013 en 2017;
- 2) de inventarisatie van de projecten die sinds 2017 zijn gerealiseerd, of in uitvoering zijn, en die de vastgestelde behoeften deels zouden kunnen compenseren (met name de projecten van de Wijkcontracten).

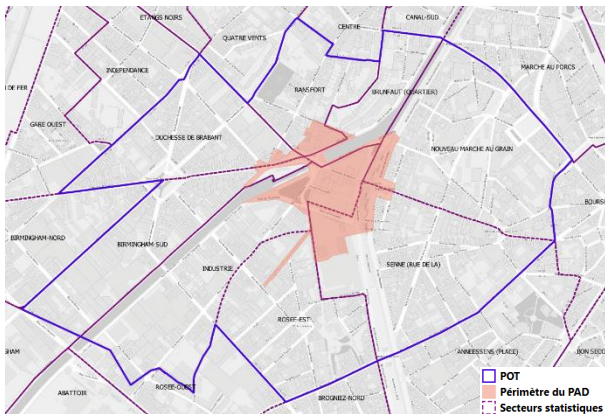
De perimeter van het SVC 5

De perimeter van SVC 5 bevindt zich op het kruispunt van verschillende stadsontwikkelingsprogramma's: Richtplan van aanleg (RPA) Ninoofsepoort (diagnose 2015), RPA Heyvaert (diagnose 2016), Masterplan

Slachthuizen (diagnose 2013) en de Duurzame Wijkcontracten (DWC) Passer (diagnose 2013) en Zinneke (diagnose 2014). Aan elk van deze stadsontwikkelingsprogramma's gaat een territoriale diagnose vooraf die de behoefte aan voorzieningen in kaart brengt (o.m. de diagnose die werd verricht in het kader van het SVC 5 in 2017).

> De verschillende perimeters zijn:

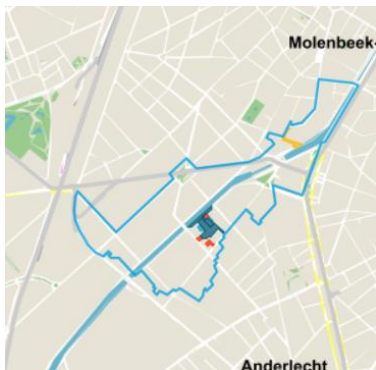
TOP Ninoofsepoort

Perimeter RPA Heyvaert

Perimeter DWC Zinneke, Molenbeek

Perimeter DWC Passer, Anderlecht

Masterplan Slachthuizen, Anderlecht

Deze analyse is een synthese van de bevindingen uit de voorgaande studies en bevat een overzicht voor elke categorie van voorzieningen en per gebied. De gegevens worden geanalyseerd op het niveau van een territoriale observatieperimeter (TOP) die de sectoren omvat die in de CRU 5 zijn opgenomen (die overeenkomen met die welke in het POT van de Ninoofsepoort zijn opgenomen, zie hierboven).

2. BEHOEFTE AAN SPORTIEVE EN RECREATIEVE VOORZIENINGEN IN HET HART VAN DE HEYVAERTWIJK

DIAGNOSE HEYVAERT (RPA EN SVC)

De wijk en de omgeving bieden niet voldoende sport- en recreatie-infrastructuren van gewestelijk en lokaal belang.

- > "Een lacune aan sportvoorzieningen in het hart van de Heyvaertwijk";
- > "De Heyvaertwijk en de omgeving van de Slachthuizen hebben een beperkt aantal speelinrichtingen";
- > "De perimeter omvat geen enkel speelplein met een bovengemeentelijke reikwijdte, ook al zijn er enkele gemeentelijke en wijkspeelpleinen" (speelplein en voetbalveld van het Dauwpark in Anderlecht en speelplein Pierron in Molenbeek);
- > "Er zijn meerdere speelvoorzieningen in de lopende projecten (in de statistische sector Ninove), wat vragen doet rijzen op het vlak van de duurzaamheid, de hervestiging of de herinrichting";
- > "Het plan van het door Leefmilieu Brussel opgestelde speelnetwerk wijst op het potentieel binnen de perimeter, waarbij de statistische sector van de Slachthuizen, de Dauwwijk en de omgeving van het kanaal als 'hefboomgebieden' worden aangemerkt¹."

DIAGNOSE NINOOFSEPOORT

"Ondanks zijn strategische ligging biedt de TOP geen sport- of recreatievoorzieningen van gewestelijk belang."

"Er zijn ook geen zwembaden in de onmiddellijke omgeving."

"De recreatieve voorzieningen in verband met het water zijn in het algemeen niet erg aanwezig in het kanaalgebied."

---

¹ Een gebied wordt als een 'hefboomgebied' aangemerkt als het meerdere kenmerken vertoont waardoor het in staat is acties op te zetten en zich te integreren in een ontwikkelingsdynamiek.

Sporthal, Nijverheidskaai, Molenbeek ©Perspective/Annabelle Guérin

VOLGENS DE SPORTCEL VAN PERSPECTIVE.BRUSSELS (UPDATE IN 2021)

De Sportcel van Perspective wijst ook op een behoefte aan grote buitensportvelden (bijvoorbeeld voor competitievoetbal). Het gebrek aan beschikbare grond in het gebied maakt het bovendien zeer moeilijk om grote percelen die aan de normen beantwoorden, ter beschikking te stellen.

Het is ook belangrijk een evenwichtig aanbod aan sportvoorzieningen te creëren en te zorgen voor een mix, onder meer door opkomende, meer gevarieerde en meer inclusieve sporten te bevorderen (slackline, tafeltennis, sportspeeltuin, parcoursmodule, enz.).

>> de geplande voorzieningen zouden een deel van de vastgestelde tekorten kunnen compenseren:

- > Ninoofsepoortpark: installatie van extra meubilair en recreatieve spellen;
- > Vander Puttenstadion, Brussel: buitensportfaciliteiten, Masterplan Stad Brussel in uitvoering;
- > DBDMH-kazerne, Anderlecht: sportcentrum van 1.000 m² bestaande uit drie sportzalen (waarvan er een bestemd is voor gevechtssporten) voor de DBDMH en de buurtbewoners (de grootste wordt gedeeld gebruikt, de zaal voor de zachte sporten en de gevechtssporten is bestemd voor de wijk);
- > Centrale Berm, Anderlecht: toegankelijke en gratis sport- en recreatiefaciliteiten;
- > Zwembad Slachthuizen, Anderlecht: plan voor een zwembad op het dak van het project voor de Manufacture van de Slachthuizen (in deze fase noch een budget, noch een SV);
- > Aquapark 'Kleine Oceade' (buiten de perimeter, maar van gewestelijke reikwijdte), Molenbeek: project voor sportieve voorzieningen met zwembad, terrein voor stedelijke sportvormen (padel, skate enz.).

3. BEHOEFTE AAN EXTRA PLAATSEN VOOR KINDEROPVANG

DIAGNOSE HEYVAERT/NINOOFSEPOORT

"Terwijl het totale aantal kinderopvangplaatsen per kind 0,36 bedraagt wat het gewestelijke gemiddelde betreft, biedt de wijk Kuregem-Dauw slechts 0,06 plaatsen per kind en de Hertoginnewijk 0,17. Binnen de TOP liggen de wijken Anneessens, Weststation en Kuregem-Veeartsen dichterbij het gewestelijke gemiddelde met percentages tussen 0,20 en 0,30. In 2016 bedroeg het gemiddelde binnen de TOP slechts 0,17 plaatsen per kind (1 plaats voor bijna 6 kinderen), de helft van het regionale gemiddelde."

DIAGNOSE SLACHTHUIZEN

Momenteel een groot tekort aan kinderopvangplaatsen (-1.141 plaatsen in 2018). Dit betekent dat de bestudeerde zone geen dekkingsgraad kan bereiken die overeenkomt met het gewestelijk gemiddelde in 2018 (d.w.z. 0,4 plaatsen per kind). Tegen 2025 zou er in dit gebied naar verwachting een algemeen groot tekort aan kinderopvangplaatsen zijn (-926 plaatsen), opnieuw in verhouding tot het te bereiken percentage, dat overeenstemt met het gewestelijke gemiddelde van 2018.

- >> merk op dat de gemeenten Anderlecht en Molenbeek niet langer financieel wensen te investeren in de ontwikkeling van kinderdagverblijven in dit gebied (er zijn de laatste jaren twee gemeentelijke kinderdagverblijven gebouwd in Anderlecht: Passerstraat en Pottengoedstraat, en er wordt momenteel een kinderdagverblijf gebouwd in de Liverpoolstraat in Molenbeek).
- >> bovendien plant Citydev de verwezenlijking van een project van het type kinderdagverblijf in het kader van het project Meetcity, in de Ropsy Chaudronstraat, in de buurt van de Slachthuizen.

Kinderdagverblijf Elmert, Brunfautstraat, Molenbeek ©Perspective/Annabelle Guérin

VOLGENS DE DIENST VAN HET "SCHOLEN" VAN PERSPECTIVE.BRUSSELS (UPDATE IN 2021)

Het algemene dekkingspercentage van het gebied (27%) ligt veel lager dan het gewestelijke gemiddelde (van 41%)². Deze dekkingsgraden verschillen echter van wijk tot wijk: alleen de Dansaertwijk ligt boven het gewestelijke gemiddelde met een dekkingsgraad van 55%, de andere wijken liggen ver onder het gewestelijke gemiddelde: Anneessens met 25%, Kuregem Dauwwijk met 15%, Hertoginnewijk met 23% en Historisch Molenbeek met 25%. Het tekort aan kinderopvangplaatsen bereikt dus -292 plaatsen in 2019. Merk op dat 98% van de plaatsen in kinderdagverblijven in het gebied toegankelijk is voor iedereen en dat de prijs is afhankelijk is van het inkomen; wat veel hoger is dan het gewestelijke gemiddelde (59%).

>> Merk op dat de geplande creatie van kinderopvangplaatsen tussen 2020 en 2025 (+224 plaatsen in de betrokken wijken) het tekort aan plaatsen in de kinderopvang tegen 2025 gedeeltelijk weg zal werken. Tegen 2025 is er echter nog steeds een tekort. In totaal is er naar schatting behoefte aan nog eens 68 plaatsen, nog steeds met het oog op het streefpercentage van 41%.

Deze raming hangt ook af van het feit dat alle geplande projecten daadwerkelijk worden uitgevoerd binnen de gestelde termijnen en voor 100% worden bezet. Er moet ook rekening worden gehouden met de verwachte bevolkingsgroei tussen 2020 en 2025 binnen het gebied en de evolutie van de bevolking als gevolg van de bouw van nieuwe woningen.

Ter indicatie: het BISA voorspelt in zijn demografische prognoses voor de gemeenten Anderlecht en Molenbeek tussen 2020 en 2025 een lichte stijging van de bevolking jonger dan 3 jaar, met respectievelijk 1,57% en 1,59%.

---

² Op 1 januari 2020 telde het Brussels Gewest 49.957 kinderen jonger dan 3 jaar. Het totale aantal plaatsen in de erkende kinderopvang bedraagt in diezelfde periode 20.555 plaatsen (cijfers per 31 december 2019), wat de totale dekkingsgraad op het niveau van het Gewest op 41% brengt (alle soorten opvangplaatsen samen). Dit gewestelijke gemiddelde zal dienen als referentiedekking op Brussels niveau voor deze analyse. Met andere woorden, dit is het percentage dat moet worden bereikt in termen van het aantal kinderopvangplaatsen per kind in elke wijk van het Brusselse Gewest om de gemiddelde dekking op gewestelijk niveau te evenaren.

4. BEHOEFTE AAN BASISSCHOLEN VERVULT, MAAR STIJGENDE NOOD AAN MIDDELBARE SCHOLEN

DIAGNOSE NINOOFSEPOORT/HEYVAERT

Basisscholen:

"Vraag en aanbod zijn grotendeels in evenwicht dankzij de projecten die sinds 2015 zijn voltooid of gepland;

"Ondanks de tekorten in het basisonderwijs in de wijk Historisch Molenbeek (-285) en de Kuregemse Dauwwijk (-140), zullen kinderen mogelijks naar scholen in andere wijken van het gebied Ninoofsepoort gaan."

Middelbare scholen:

"Daarnaast zullen ongeveer 100 nieuwe plaatsen worden gecreëerd in het (Franstalige) secundair onderwijs. Op gewestelijk vlak zal de druk op het aanbod in het secundair onderwijs groter zijn dan die op het basisonderwijs voor de periode 2015-2025. Volgens de laatste ramingen van het Federaal Planbureau bedraagt het totale gewestelijke tekort nog meer dan 15.000 plaatsen in het secundair onderwijs tegen 2025."

DIAGNOSE SLACHTHUIZEN

"Het gebied Slachthuizen/Birmingham lijkt in of nabij de wijken te liggen met het hoogste aantal verzadigde middelbare scholen in 2025. Het gaat met name om de eerste graad van het Franstalig middelbaar onderwijs en, in mindere mate, om de eerste graad van het Franstalig onderwijs.

De bestaande schoolvoorzieningen zijn bovendien slecht aangepast aan het ruimere gebruik en de huidige behoeften van de omliggende wijken."

Basisschool Ecole 6, Nijverheidskaai, Molenbeek ©perspective/Cyrus Pâques

VOLGENS DE DIENST "SCHOLEN" VAN PERSPECTIVE.BRUSSELS (UPDATE IN 2021)

De Dienst Scholen van Perspective bevestigt dat de behoefte aan plaatsen in het basisonderwijs in dit gebied ruimschoots vervuld zal zijn tegen 2025:

"Wat de perimeter van het SVC 5 betreft, blijkt uit de gegevens van de monitoring van het schoolaanbod dat er in 2025 een aanzienlijk overschot aan schoolplaatsen in het basisonderwijs zal zijn (+1.711 plaatsen). De tekorten in de wijk "Historisch Molenbeek" (-368) en "Kuregem Dauwwijk" (-155), die in 2025 zouden blijven bestaan, zouden grotendeels moeten worden gecompenseerd door het overvloedige aanbod in de aangrenzende wijken."

Bovendien is momenteel een reeks projecten gepland om tussen 2020 en 2025 plaatsen te creëren in basisscholen in de betrokken wijken (+423 geplande plaatsen).

Echter, deze raming van de behoefte aan plaatsen in het basisonderwijs is afhankelijk van de tijdige voltooiing en 100% bezetting van alle geplande projecten voor de creatie van schoolplaatsen. Ze impliceert ook dat er elders geen bestaande plaatsen verloren gaan.

Op het vlak van het secundair onderwijs specificeert de Dienst Scholen dat er "momenteel 545 plaatsen worden gecreëerd of gepland tussen 2020 en 2025 in de perimeter van het SVC 5, waarvan 460 in het Franstalig onderwijs".

Volgens de gegevens van het BISA zouden de gemeenten Anderlecht en Sint-Jans-Molenbeek tegen 2025 een groei van het aantal kinderen tussen 12-17 jaar boven het gewestelijke gemiddelde moeten kennen. Deze toename van het aantal jongeren dat naar de middelbare school gaat, zou in 2025 een piek moeten bereiken. Het is dus belangrijk om op korte termijn aan deze behoeften te voldoen door nieuwe plaatsen te creëren in het secundair onderwijs voor het begin van de schooljaren 2022 tot 2025.

De perimeter van het SVC 5 kan bovendien interessant blijken voor de creatie van nieuwe schoolplaatsen in het secundair onderwijs, via onder meer de reconversie van gebouwen of sites met andere bestemmingen. Dit gebied wordt immers goed bediend door het openbaar vervoer (dankzij de metrolijnen) en bevindt zich in de buurt van de wijken met de grootste behoeften tegen 2025.

>> merk op dat in deze gegevens geen rekening is gehouden met de verwachte bevolkingsontwikkeling in de betrokken wijken tussen 2020 en 2025, noch met de waarschijnlijke toename van het aantal huishoudens met een of meer schoolgaande kinderen in geval van de bouw van nieuwe woningen in het onderzochte gebied. Deze twee factoren zullen echter gevolgen hebben voor de evolutie van de schoolbevolking van het basisonderwijs.

>> het aantal m² voor voorzieningen dat in dit stadium in het SVC 5 is gepland, komt niet overeen met de behoeften van een middelbare school. Dit type voorziening vereist immers minstens 3.500 m² en idealiter 5.000 m² (voor scholen met 400 tot 600 leerlingen). Daarbij komt eventueel nog de programmering van een nieuw te bouwen sportzaal (intern of extern), een eetzaal, een speelplaats, enzovoort.

5. KLEIN AANBOD AAN LOKALE OPENBARE CULTURELE VOORZIENINGEN

DIAGNOSE HEYVAERT (RPA EN SVC)

- > "Behalve het Buurthuis op de Nijverheidskade, dat ook en vooral een sociale rol heeft, telt de perimeter van het ontwerp van RPA drie belangrijke culturele voorzieningen" (MiMa, Charleroi Danse en La Fonderie)."
- > "De aanwezigheid van meerdere grote grootstedelijke culturele voorzieningen is opmerkelijk, maar ze bevinden zich eerder aan de grenzen van de perimeter dan erin."

In de buurt van het kanaal en van het stadscentrum zien we culturele (private) instellingen met metropolitane reikwijdte, zoals het MiMa-museum (Henegouwenkaai), het theater KAAISTUDIO (Onze-Lieve-Vrouw van Vaakstraat), naast kleinere alternatieve voorzieningen zoals de Espace Mariniers, het Collectif Au Quai of La Fonderie die gericht zijn op de wijk en eerder een lokale verankering hebben.

De andere grootstedelijke culturele voorzieningen zijn meer afgezonderd. Ze zijn gesitueerd aan de grenzen van de perimeter: het Rioolmuseum (Poincarélaan) en het choreografiecentrum Charleroi Danse (Pierre Mayencelaan).

Binnen de perimeter biedt enkel de Curohall de inwoners van de verschillende wijken een gemeentelijk cultureel aanbod aan."

De Curohall is in 2017 omgebouwd tot basisschool. De Curohall biedt dus geen cultureel aanbod meer aan.

DIAGNOSE NINOOFSEPOORT

- > "Het openbaar cultureel aanbod is weinig ontwikkeld: het bestaat enkel uit drie zalen voor voorstellingen en tentoonstellingen (MiMa, Charleroi Danse en La Fonderie). Binnen de perimeter ontbreekt het aan 'klassieke' openbare culturele voorzieningen, op lokale schaal, van het type culturele centra, bibliotheken, audiovisuele ruimte, ..."

Vandaag bieden twee structuren een lokale culturele activiteit: De Cinemaximiliaan (collaboratieve cinema met vluchtelingengroepen in Molenbeek) en het jeugdhuis Résolution in Anderlecht.

- >> merk op dat de herontwikkeling van de Manchestersite in Molenbeek tot productief en cultureel centrum (met onder meer de recente installatie van Recyclart), alsook de lopende projecten in het kader van de DWC's, een deel van het gebrek aan culturele voorzieningen zullen compenseren (uittreksel uit het RPA Heyvaert):

- o Wijkcontract 'Passer' (Anderlecht, 2013-2017):

"Het vlaggenschipproject van het DWC Passer is de herbestemming van een voormalige drukkerij langs de Liverpoolstraat en de Scheikundigestraat tot een sociocultureel centrum (2.300 m² aan vloeroppervlakte). Deze voorziening zal plaats bieden aan verschillende activiteiten (studiebegeleiding, informatica, theateratelier, dans, keramiek, lasopleiding, timmerwerk enz. en wijkvergaderingen).

De ingebruikname van het zuidelijke deel is gepland in 2022, behalve de ateliers op het binnenterrein van een huizenblok, waarvoor nog financiering wordt gezocht. De bouwwerkzaamheden voor het noordelijke deel zouden in 2024 moeten starten (er loopt een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning).

"Daarnaast worden ook een kinderdagverblijf (ingebruikname in 2020), een polyvalente zaal (90 m²) en een solidair woonproject gepland in de nabijheid van het Lemmensplein."

- o Wijkcontract 'Zinneke' (Sint-Jans-Molenbeek, 2014-2018):

"De activiteiten zijn geconcentreerd binnen het huizenblok van de Libelcohal. Die hal zal worden omgevormd tot wintertuin. Op de aangrenzende percelen zullen voorzieningen en economische en culturele diensten komen. Een dergelijke concentratie van activiteiten maakt een echte activering van de operatie van stadsvernieuwing mogelijk. [...]."

Op de Nijverheidskaai is een cultureel project gepland:

Circus Zonder Handsen - 1.012 m²: Labo Taal Spel Werk - Circusschool (2 zalen) + kantoren + ontmoetingsruimte (einde van de werkzaamheden gepland in 2026).

>> Het project 'Waskaars' (900 m²) voorziet in de creatie van zes nieuwe woningen van sociale aard tegen 2023 en de activering van de benedenverdieping via een openbare voorziening die openstaat voor de wijk. Het gebouw wordt momenteel tijdelijk bezet.

Project Waskaars, Waskaarsstraat 34, Anderlecht ©perspective/Annabelle Guérin

DE MENING VAN DE BEWONERS OVER DE BESTEMMING VAN DE VOORZIENING OP DE BENEDENVERDIEPING VAN HET TOEKOMSTIGE GEBOUW IN DE WASKAARSSTRAAT

Uittreksel van de resultaten van het participatieve proces³:

De sleutelactoren van het project Waskaars hebben verschillende gebruiksmogelijkheden voorgesteld voor de toekomstige zaal voor de bewoners van de wijk, gegroepeerd per thema. Het doel is voorrang te geven aan de bewoners van de wijk en de omliggende wijken.

De verschillende gebruiksmogelijkheden van de zaal, gegroepeerd in 12 thema's, worden hieronder gepresenteerd:

1. Circulaire economie/hergebruik/sociale economie

- Kringloop
- Atelier om fietsen te herstellen met vrijwilligers van de wijk en beschikbaar materiaal, gratis voor kinderen
- Sociale wasplaats onder leiding van bewoners van de wijk
- Doe-het-zelven in groep

2. Activiteiten voor sociale cohesie/banden tussen bewoners

- Burgercafé, ontmoetingsplaats, afspraakplaats, werkplaats
- Café met leesruimte
- Ontmoetingsplaats voor burgerparticipatie
- Activiteiten met de burens, programma's rond cultuur en vrije tijd

3. Culinaire activiteiten/voeding

- Kooklessen voor gezinnen
- Keukenhoek voor gezinnen met multiculturele en gezellige kookactiviteiten en waar bewoners tonen wat ze kunnen klaarmaken
- Samen koken, buiten een barbecue organiseren, samenwerking met bijvoorbeeld les Gastrosophes
- Sociaal restaurant (op maat van de bewoners)

4. Dienstverlening aan de bevolking

---

³https://beparticipation.be/wp-content/uploads/2022/01/BOUGIE_mission-part_Rapport-final_NL.pdf

- Computerruimte om een digitale kloof te voorkomen, computerlessen voor bewoners, met specifieke aandacht voor vrouwen
- Openbaar schrijver
- Onthaal van nieuwkomers
- Sociaaljuridische dienst
- Sociale rijkschool
- Hulp bij administratieve kwesties voor bewoners van de wijk
- Hulp bij het zoeken naar werk, opstellen van een cv, ...
- Permanentie van de vzw's, die er hun diensten voorstellen

5. Activiteiten inzake drugsproblemen

- Shot-ruimte voor verslaafden
- Legale coffeeshop

6. Activiteiten voor medische noden

- Medisch centrum voor de bewoners, met kinesisten en psychologen
- Medische noden voor kinderen: logopedische, psychologische, psychomotorische noden
- Medische noden voor jongeren: gespecialiseerde opvoeders

7. Sportactiviteiten

- Multisportzaal
- Sportzaal voor kinderen, met een cafetaria
- Verhuur van skateboards
- Sport voor moeders, bv. yoga
- Verhuur van steps, fietsen, spellen voor het park (petanque, rackets, Molkky, ...)

8. Activiteiten voor kinderen

- Gebruik van de ruimte door scholen uit de wijk (overdag)
- Huistaakbegeleiding (een van de verenigingen preciseert 'van 8 tot 10 jaar')
- Diverse activiteiten voor kinderen

9. Culturele activiteiten

- Promotie van lokale kunstenaars
- Muziek, theater
- Uitleenbibliotheek, uitwisseling van boeken
- Leesactiviteiten (voorlezen voor kinderen of voor mensen die niet kunnen lezen), uitleenbibliotheek, ook voor nieuwkomers
- Alfabetiseringslessen

10. Feestzaal

- Publieke ruimte voor feesten, huwelijken, dopen, verjaardagen, ...

11. Natuuractiviteiten

- Activiteiten met betrekking tot de natuur, dieren en planten
- Moestuinbakken in de tuin of het park naast de zaal

12. Activiteiten voor ouders en kinderen

- Voor de mama's: een ruimte waar de kinderen veilig binnen kunnen spelen terwijl de mama's met elkaar praten, een alternatief voor het park bij slecht weer
- Café met een hoek voor baby's, thee/koffiehuis, ervaringen uitwisselen met andere ouders

De deelnemers werd verzocht te stemmen voor de belangrijkste thema's, waaraan zij diepgaand willen werken.

De drie favoriete thema's zijn:

- *Activiteiten voor sociale cohesie/burgeractiviteiten (12 stemmen)*
- *Activiteiten voor kinderen (9 stemmen)*
- *Activiteiten rond natuur (8 stemmen)*

6. BEHOEFTE AAN SOCIAAL AANBOD GERICHT OP JONGEREN EN HUN PROFESSIONELE EN/OF EDUCATIEVE INSCHAKELING

DIAGNOSE NINOOFSEPOORT

"In totaal zijn er binnen de TOP volgende sociale diensten gesitueerd: 5 diensten voor sociale hulpverlening, vooral in de Vijfhoek; 7 structuren voor schoolondersteuning die redelijk goed verdeeld zijn over de zone van de TOP, hoewel er een gebrek aan dit type structuren is in het noordwesten van de TOP; 5 structuren voor volwassenenonderwijs, vooral in het zuiden en het oosten van de TOP. Er is een gebrek aan dit type structuren in het noordwesten van de TOP.

Hoewel het sociale aanbod binnen de TOP redelijk gevarieerd lijkt (onder meer grotere voorzieningen zoals RecyK en Euclides), is er een gebrek aan diensten voor socioprofessionele inschakeling in de wijken met een hoge werkloosheid, maar ook aan diensten voor huiswerkbegeleiding, ondersteuning van jongeren enz."

>> merk op dat het project Heyvaert 59-61 gedeeltelijk zal beantwoorden aan de behoeften inzake socioprofessionele inschakeling. Het beoogt de bouw van een voorziening/productieve activiteit. De functie van die ruimte zal intrinsiek verbonden zijn aan de activiteiten inzake socioprofessionele inschakeling (showroom voor de vzw's CasaBlanco en Groot Eiland en voor het gemeentelijk project Mastock, opleidingsruimte voor de vzw's, productieruimte, andere wijkvoorziening ...). De verschillende ruimtes die in het kader van dit project worden gecreëerd (kantoren, opslagruimten, opleidingsruimten, sanitaire voorzieningen enz.), zullen met de verschillende partners worden gedeeld op basis van het principe van gedeeld gebruik van oppervlakken en functies.

Op de Nijverheidskaai zijn twee kleinschalige socio-economische projecten gepland:

- Wood In Molenbeek - 635 m²: Ateliers Upcycling - Ateliers voor socioprofessionele inschakeling in de schrijnwerkerij, voltooiing gepland in 2022;
- Kringloopwinkel (Cyclo) - 858 m²: Fietsherstelateliers + hoofdkantoor van de vzw Cyclo (kantoren), voltooiing gepland voor 2026.

7. KLEIN AANBOD AAN SPECIFIEKE GEZONDHEIDS- EN ZORGDIENSTEN VOOR OUDEREN

DIAGNOSE NINOOFSEPOORT

"Ook het aanbod aan opvangdiensten en andere voorzieningen voor ouderen is zeer weinig ontwikkeld binnen de TOP. Hoewel het aantal ouderen in de wijk niet hoog is, bestaat de huidige trend erin om ouderen maximaal in hun eigen buurt te houden."

In 2019 bedroeg het aandeel van 65 plussers 7,6% in de TOP, dit is lager dan het Brussels gemiddelde dat 13,1% bedraagt.

DIAGNOSE PASSER

- > "Er zijn erg weinig activiteiten voor de ouderen van de wijk. Cosmos is een van de enige verenigingen die specifieke activiteiten voor deze doelgroep organiseert. Naast de creatieve en sportieve workshops die ze organiseert, is haar sociaal restaurant een belangrijke ontmoetingsplaats voor deze mensen. Merk wel op dat het risico bestaat dat de vereniging weldra haar lokalen moet verlaten."
- > "Los van het Wijkgezondheidscentrum te Anderlecht zijn er weinig andere organisaties die een gezondheidsdienst aanbieden aan de bewoners."

>> Merk op dat de gemeenten Molenbeek en Anderlecht wijzen op de grote behoefte aan een wijkgezondheidscentrum .

Er bestaan 2 andere wijkgezondheidscentra maar deze situeren zich aan de uiteinden van de perimeter, in de richting van het centrum van Brussel, met name de wijkgezondheidscentra « Riches Claires » en « Zenne ».

Er bestaan ook kleinere structuren van sociale hulpverlening, gezondheidsdiensten en familiale hulpverlening (in totaal 7 binnen de perimeter) maar deze beogen niet specifiek hulp aan ouderen. In de Zennestraat is er evenwel een internetcentrum voor senioren.

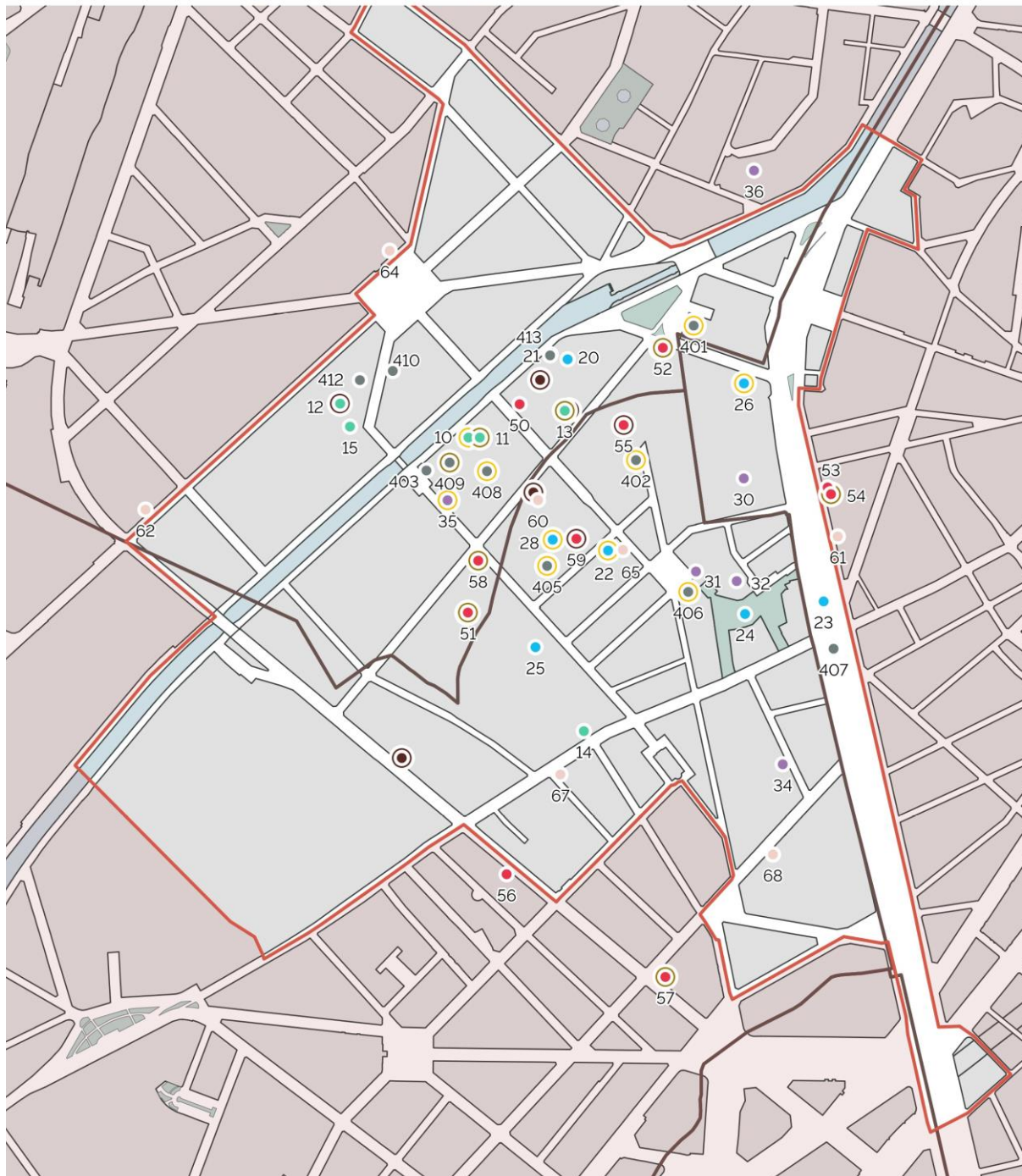

ÉQUIPEMENTS EXISTANTS ET EN PROJET - 2021

Contrat de rénovation 5: « Heyvaert-Poincaré »

BESTAANDE EN GEPLANDE VOORZIENINGEN - 2021

Stadsvernieuwingscontract 5: « Heyvaert-Poincaré »

Équipements - Voorzieningen

- Activités économiques et productives - Economische en productieve activiteiten
- Sport - Sport
- Enseignement et petite enfance - Onderwijs en Jonge kinderen
- Culture et socioculturel - Cultuur en sociaalcultureel
- Social - Sociaal
- Santé - Gezondheid

État du projet - voortgang van het project

- En cours - Lopende
- Prévu - Gepland
- Équipements vacants - Leegstaande voorzieningen
- Périmètre - omtrek

0 50 100 m

	10. Productieve activiteiten
10	Ateliers Upcycling (Ateliers Groot Eiland + Wood In Molenbeek)
11	Kringloopwinkel (Cyclo)
12	Décor Atelier
13	Casablanca
14	Circularium
15	Recyclart
	20. Sportvoorzieningen
20	Sporthal Mohamed Ali
21	Wijkhuis Heyvaert
22	Lemmens-ruimte
23	Agora Space
24	Dauwpark
25	Liverpoolplein
26	Vander Puttenstadion
28	Ludieke en sportieve voorziening
	30. Onderwijs en voorziening voor jonge kinderen
30	Institut des Arts et Métiers
31	Kinderdagverblijf L'Arbre à Papillons
32	Kinderdagverblijf La Rosée
33	Kinderdagverblijf Les Roseaux
34	Kinderdagverblijf Zonnetje
35	Kinderdagverblijf Liverpool
36	Kinderdagverblijf Elmer
	400. Culturele en socioculturele voorzieningen
401	Kiosk
402	Waskaars
403	WAK wijkantenne
405	Sociocultureel centrum
406	Polyvalente zaal
407	Rioolmuseum
408	Grote zaal + openbare ruimte Libelco
409	Labo Taal Spel Werk (Circus Zonder Handen)
410	Cinemaximiliaan
411	La Raffinerie
412	Wijkhuis Heyvaert - MOVE
	50. Sociale en nabijheidsvoorzieningen
54	Huisvesting, voorziening en productief lint
56	Politiepost
57	Project Nanson
50	OCMW-antenne
51	Liverpool
52	Nijverheidskaai 5-5b
53	Sociale ruimte Teledienst
55	Wijkgezondheidscentrum Anderlecht
58	Privaat project
59	SIREAS-ISP (socioprofessionele inschakeling)
	60. Gezondheidsvoorzieningen
60	Centrum ter preventie van partner- en familiaal geweld
61	Home Birmingham
62	Medisch huis Duchesse
64	De zomer in de Dauwwijk
65	Medisch centrum Rhazes
67	Centrum voor gezinsplanning Midi
68	Infocentrum-DEMences

RAMINGEN VAN DE BEHOEFTE AAN M² PER TYPE VOORZIENINGEN (TFV, PERSPECTIVE, 2020)

SOORTEN VOORZIENINGEN	OPPERVLAKTE	DETAIL	LINK OPENBARE RUIMTE
Jonge kinderen - kinderdagverblijf	800 m ²		
Scholen			
Basisschool	3.000 m ² tot 4.000 m ²	475 leerlingen	
Middelbare school	5.000 m ² tot 6.000 m ²	600 leerlingen	
Gezondheid			
Wijkgezondheidscentrum	500 m ² tot 800 m ²		
Andere zorgvoorziening	500 m ² tot 1.000 m ²		
Cultuur			
tentoonstellingsruimtes en concertzalen	1.000 m ² tot 2.000 m ²	5 tot 10 m plafondhoogte	
Bibliotheek, cultureel centrum	500 m ² tot 1.000 m ²		Bibliotheek, cultureel centrum
Productie: werkplaatsen, repetitieruimten, ...	1.000 m ² tot 1.500 m ²		
Cultuurcafé	Minder dan 500 m ²		Cultuurcafé
Sociaal			
Feestzaal/ontmoetingsruimte	500 m ²		Feestzaal/ontmoetingsruimte
Lokaal voor verenigingen	500 m ²		Lokaal voor verenigingen
Lokaal dienstencentrum	500 m ² tot 700 m ²		
Sport			
Klein sportcentrum	600 m ² tot 1.500 m ²	6 tot 7 m plafondhoogte	Klein sportcentrum
Zwembad	600 m ² tot 1.000 m ²	7 m plafondhoogte	
Skatepark	800 m ² tot 2.000 m ²	5 m	Skatepark
Rotsklimhal	800 m ² tot 2.000 m ²	6 tot 7 m plafondhoogte	Rotsklimhal

8. CONCLUSIE

In het algemeen merken we behoeften op in bijna alle gebieden, vooral dan wat betreft **buurtvoorzieningen voor jongeren (onder wie werkloze jongeren) en gezinnen (onder wie éénoudergezinnen)**.

In het RPA van de Ninoofsepoort wordt gewezen op de grote behoefte aan voorzieningen voor jongeren, met name kwetsbare jongeren. Dit met het oog op een verhoging van de leefbaarheid van de wijk, **van de werkgelegenheid en van de socioprofessionele en de socio-educatieve inschakeling**. Ook de behoefte aan culturele basisvoorzieningen is groot en zijn gevarieerd: **bibliotheek, buitenschoolse voorzieningen, ontmoetingsruimten, inforuimten**.

In het DWC Passer werd reeds duidelijk dat een aanvullend educatief aanbod door openbare actoren en actoren uit het verenigingsleven van belang is: **huiswerkbegeleiding, individuele begeleiding, culturele of sportieve activiteit voor min 18-jarigen, maar ook versterking van de educatieve middelen van de ouders**. Dit is tot op heden onvoldoende ingevuld.

In het RPA Heyvaert werd een brede waaier van behoeften opgesomd: **school, kinderopvang, recreatieve openbare ruimten, socioculturele en sportieve infrastructuur, infrastructuur voor sociale gezondheid, gemeenschapscentrum**. Het aanbod van voorzieningen moet worden vergroot en beter worden gespreid (met name op het gebied van kinderopvang en openbare ruimten voor recreatie).

De programmering van de voorzieningen vormt een mooie opportuniteit om de **sociale cohesie** te versterken, om **banden** te smeden **tussen de voorzieningen en de openbare ruimte**, om de leefbaarheid te verhogen, om de toe-eigening van de publieke ruimte te garanderen, en om **ruimtes gedeeld te laten gebruiken** door alle leeftijden en op de verschillende tijdstippen van het leven van de stad.

De lopende projecten voorzien slechts gedeeltelijk in de bovenvermelde behoeften. Het gaat dan onder andere over **sportieve en socioculturele voorzieningen en in de sector van de socioprofessionele inschakeling**. Een nabije opvolging is nodig om te monitoren of deze projecten daadwerkelijk worden uitgevoerd en om de kwaliteit van het aanbod te verzekeren.